

Tolna

vármegye

Dombóvári járás

Kurd (kör) jegyzőség

Közigazgatási tájékoztató lap

Esibrár

~~nagy~~ (kis) község közérdekű viszonyairól.

I. A község általános leírása.

A) A község történeti leírása.

1. A község keletkezésére, fejlődésére, esetleg elpusztulására és újra felépülésére vonatkozó adatok. A község a múltban melyik vármegyéhez tartozott és onnan mikor kebeleztetett át? Volt-e és mi a korábbi vagy történeti neve, hivatalos nevén kívül más használatos neve, esetleg mi a nemzetiségi neve? Település esetén kik és honnan jöttek a községbe?

2. Területváltozások, határrész (puszta) átcsatolások; községegyesítés, beolvadás vagy kiválás történt-e 1871. óta, mikor és mily körülmények között? (A vonatkozó hivatalos adatok, rendelet száma, közlendők.)

Köztudomás szerint minő elpusztult falvak feküdtek egykor a község határán. (Rendszerint a dűlő-nevek vagy a községbe olvadt puszták neve alapján.)

3. A község jellege 1848 előtt a telekkönyvi- és urbéri adatok szerint (város, mezőváros, szabad vagy urbéres község stb.)

4. A község jellege 1871. után. E tekintetben voltak-e szervezeti változások (átalakulás, visszafejlődés).

5. Anyakönyvi szervezeti változások. A község melyik területhez tartozott, mikor történt a változás és mily rendelet alapján (az anyakönyvi feljegyzések szerint).

6. Vannak-e a község életében és szervezetében eredeti és különös (máshol nem található) intézmények, említésreméltó események, leletek? (a köztudomás vagy monografiák szerint).

Megfelelő és megbízható adatok rendelkezésre nem állnak

A község 1901 év előtt közigazgatási körjegyzőséget alkotott Muesi községgel, majd 1901 évben onna kivált és mint kisközség Kurd községhez csatolatorott közigazgatásilag, Tolna vármegye 143/1897. sz. jogerős határozata értelmében.

Urbéres község.

Kisközség. /: csatolatorott /

1901 évben Muesi anyakönyvi kerületből kivált és Kurd anyakönyvi kerülethez csatolatorott

B) A község földrajzi leírása.

1. A község (falu) és határának fekvése (a szomszéd falvaknak és távolságuknak megjelölésével).

A község határa síkság, dombos vagy hegyes vidék, erdős vidék-e?

A község magaslatai és vizei (folyó, patak, tó, nagyobb mocsarak).

2. A község területének nagysága:

Művelési ágak szerint:

3. Tartoznak-e a községhez önálló puszták vagy havasok (külön kataszteri részlet alatt felvett területek) és mi a nevük?

Vannak-e a község határával össze nem függő határrészek, hol, mily név alatt és mekkora a terjedelmük?

4. Vannak-e a békekötés folytán elszakított részek és ideiglenesen a község hatósága alá helyezett idegen határrészek, melyik községből valók és mily terjedelműek (kataszteri, esetleg más adatok alapján)?

A község vázlatos térképe csatolva ..... db
nincs csatolva.

C) A község népességi viszonyai.

1. Mennyi a község lakossága?

A lakosság megoszlása, vallás szerint:

nemzetiség szerint:

2. A lakosság elhelyezkedése általánosságban, (belterületen, tanyákon vagy felváltva; lélekszám szerint megjelölve).

Vannak-e népesebb lakott helyek, telepek; a falutól milyen távol és mennyi a lélekszámuk?

3. A népesség zömének foglalkozása (földművelés, ipar, bányászat, földművelési vagy ipari napszám-kereset stb.).

4. Hány ház és hány lakásrész van a községben a házadózási adatok szerint, külön feltüntetve az egyes pusztákat, különálló vagy odaosztott területeket.

A községben levő állami és más középületek.

Északról 3 km Törökány pta s a 4 km nyire fekvő
Dris község, délnyugatról 3,4 km nyire fekvő
Kunda és délkeletre 8 km nyire fekvő Mucsi község
Nyugatról sír, keletről és északról dombos
Erdős. Kapos folyó

2552 kat. hold (birtokívek adatai alapján).
1487 k. hold szántó, 377 k. hold rét (kaszáló),
129 k. hold szőlő (beültetett), 222 k. hold
legelő, 168 k. hold erdő, ... k. hold
nádas, 165 k. hold terméketlen (ut, szikla, homok,
mocsár, kőbánya).

Nem.

Nincsen

Nincsen

973

lélek.

970 r. kath., ... g. kath., ... ref.,
..... ág. h. ev., 3 izr., ... egyéb
..... magyar, 973 német, ... tót,
..... rutén, ... oláh, ... horvát,
..... egyéb.

Belterületen 953
Vaddis púrtán 20

Földművelés

151 ház, 309 lakásrész

Elemi iskola tanítói lakással, templom.

- 2 - 2 püspökház

II. A község szervezete, beosztása és közérdekü viszonyai.

A) Községi szervezet.

1. Előljárók.

(Nem névszerint iöltendő ki.)

Rendszeres tisztviselők és alkalmazottak.
(Kisközségben csak a székhely község lapján
kell kitölteni.)

Napidijas irodai alkalmazottak:

Szegődményes alkalmazottak:

A jegyzőség székhelye és távolsága:

2. A községi képviselőtestület létszáma:

Községi képviselő-választókerületek száma, el-
nevezése, hány tagot választ.

3. Meg van-e bizva a község gyámhatósági
hatáskörrel. Van-e gyámpénztára?

B) Általános közigazgatási beosztás.

4. A vármegye székhelye és annak távolsága.
(a község központjától, távolsági térkép adatai:
szerint járható utvonalon):

A járás székhelye és távolsága: (ugyanugy)
Országgyűlési (nemzetgyűlési) választókerület
székhelye és távolsága:

Törvényhatósági bizottsági választókerület szék-
helye és távolsága:

C) Rendészeti igazgatás.

5. A csendőrség és folyamőrség székhelye és
távolsága:

Van-e a községnek rendőri őrszemélyzete és
hány tagból áll?

Van-e a községben toloncállomás?

Fel van-e ruházva az előljáróság cselédügyi
bíráskodással (1876: XIII. t.-c.; 1907: XLV. t.-c.)

6. A községi tűzoltóság szervezete:

7. Van-e a községnek jóváhagyott szabálya-
zási terve?

Van-e járdalerakási szabályrendelete?

Bíró. Törvény- (másod-) bíró. 4 esküdt,

(tanácsbeli). Pénztárnok. Közgyám 1

..... jegyző, ... segédjegyző, ... orvos

..... állatorvos, ... irodai alkalmazott,

..... pénztári alkalmazott, ... egyéb alkal-

mazott (utbiztos stb.)

1 kisbíró (küldönc), 1 bába,

..... éjjeli őr és ..... gazdasági alkalmazott.

Kurd 3-4 km.

5 virilista, 5 választott tag, 4 pót tag

10 A község 1 választókerületet alkot.

Nincsen

Sekszárd 40 km.

Sombóvár 24 km.

Sombóvár 24 km.

Mucsi 8 km.

Kurd 3-4 km.

Van, ... tag. Nincs.

Van. Nincs.

Nincsen

Hivatásos, önkéntes, (gyári stb.) tűzoltóság ..... tag.
Kötelezett tűzoltóság.

Van. Nincs.

Van. Nincs.

D) Szociális igazgatás.

8. Körorvos székhelye és annak távolsága: Kurd 3.4 km.
Hány magánorvos lakik a községben: Nincs
Községi bábák száma: 1
Körbába lakóhelye és annak távolsága: — km.
Okleveles magánbábák száma: —
Legközelebbi gyógyszertár hol van és milyen távol? Yögyész 7.4 km.
Legközelebbi közkórház hol van és milyen távol? Kapuvár 44 km.
Van-e szegényház vagy más jóléti intézmény?
(Árvaház, gyermekmenhely telep) Van 1 szegényház Nincs.
9. A gondozott szegények száma: — intézeti ápolásban, — magán ápolásban.
Elhagyott gyermekek száma? 2 gyermek.
10. Milyen a község ivóvize? Jó
Van-e ártézi kutja vagy vízvezetéke?
Kutviz, folyóvíz, egészséges, ártalmatlan, jó. Nincsen
Van-e csatornázása? Jó
Nincsen
11. Korcsmák és vendéglők száma? 1 korcsma, — vendéglő, — kávéház.
Van-e szálloda, fogadó és hány? Nincsen.
Van-e községben közfürdő? Nincsen.
12. Van-e a község határában gyógyfürdő,
üdülő vagy nyaraló-telep és milyen távolságra?
A fürdőtelep gyógyfürdővé van-e nyilvánítva? Nincsen.
Nincsen.

E) Törvénykezési beosztás.

13. Kir. törvényszék székhelye és távolsága: Leksárd 40 km.
Kir. járásbíróház székhelye és távolsága? Sombóvár 24 km.

F) Pénzügyi beosztás.

14. Kir. pénzügyigazgatóság székhelye és távolsága: Leksárd 40 km.
Kir. adóhivatal székhelye és távolsága: Sombóvár 24 km.
Kir. pénzügyőri szakasz, vámőrs, vámőrségi kirendeltség, székhelye és távolsága: Sombóvár 24 km.
Kataszteri felmérési felügyelőség székhelye és távolsága: Pécs 84 km.

III. Közművelődési viszonyok.

A) Közoktatásügy.

1. Hány és milyen jellegű és fokozatu népiskola van a községben, (megjelölve a tantermek és tanerők számát: állami, közs., felekezeli isk., elemi, felsőbb népisk., polgári iskola stb.)

2. Középközlak vagy más szakiskolák (iparostanociskola, gimn., reál-gimn., reál iskola stb.) Azok jellege, tantermek és a tanerők száma:

3. Óvodák jellege, száma és tanereje:

Nyári menedékház van-e?

4. Testnevelés szervezete. Levente egyesületek:

5. Kir. tanfelügyelőség székhelye és annak távolsága:

Egy. 2 tanteremmel, 2 tanítóval.
R. kath. felekezeti jellegű elemi iskola.

Nincs

Nincs.

Igen.

Esibvari levente egyesület.

Lekszárd 40 km.

B) Vallásügy.

6. Vannak-e a községben anyaegyházak és milyenek? Ha a község főkegyházat alkot, hol van az anyaegyház és mily távol. (bevolt és elismert felekezetek szerint sorolandó fel.) A községbeli egyházak melyik püspökséghez, illetőleg egyházkerülethez tartoznak:

Izraelita anyakönyvi kerület székhelye és távolsága:

7. Van-e a községnek kegyuri joga, vagy Canonica visitation alapuló, vagy a hívők helyett átvállalt kötelezettsége és mily teherrel jár?

8. Az egyházi adózás rendszere. Felekezetek szerint: (párber és egyénenkint időről-időre kivetett adó stb.)

Milyen egyházi szervezetek vannak még a községben? (Bevolt és elismert felekezetek szerint.)

9. Van-e r. kath. egyháztanács? Esetleg az egyházközség ügyeit az iskolaszék vagy a képviselőtestület intézi-e.

Nincsenek. Főkegyház, az anyaegyház.
Kunon van 3.4 km. A pécsi püspökséghez tartozik?

Högyész 7.4 km.

Kegyuri joga nincs. Templom fenntartása, kaplán fizetése.

Hívők párberét fizetnek.

Nincsen

Az egyházközség ^{ügyeit} a r. kath. iskolaszék intézi.

C) Kulturális intézmények.

10. Múzeum, könyvtár vagy hasonló intézmény?

11. Műemlék, természeti emlékszóbor, honvédemlék vagy elesett hősök emléke?

12. Van-e állandó vagy időszakos színház, működvelő előadások stb. Mozgóképek.

Kulturális egyesületek.

13. Gazdakör, kaszinó, dalosegylet, munkás-egylet, egyéb kulturális egyesületek (névszerint felsorolva.)

Nincs.

Nincs.

Nincs.

Nincs.

R. kath. olvasókör, Német népművelődési egyesület.

IV. Forgalmi és gazdasági viszonyok és igazgatás.

A) Közlekedésügy.

1. A község forgalmi helyzete. Fő közlekedési vonala (országút, megyei út, annak elnevezése, esetleg a községtől való távolsága). A község határában fekvő hidak, kompok, révek stb.

*Esibrád - Lékárd kövezett megyei út
Esibrád - Lónba vicinális út, a község
keresztül vezet.*

2. Vasúti összeköttetése, fő- vagy mellék-vonalak, van-e vasúti állomása, mi az elnevezése, megállóhelye, marha és egyéb rakodóhelye? Ipari és kisvasutak. Közúti vasutak.

*Budapest - Gyéresnyes } fővonal
Budapest - Pécs }
mentén, megállóhelye van.*

Hajóösszeköttetés, a község mentén vagy attól mily távolságra, melyik folyón, hol a hajó állomás?

Van-e posta, távirda, távbeszélő állomása?

U. p. és u. t. Kúrd 3-4 km

3. Melyik községi közlekedési útvonalhoz járul hozzá a község?

Nem

Községi (közvilágító) utak hossza?

5

..... km.

Van-e kövezet-vámszedési joga.

Igen. — Nem.

B) Földművelésügy.

4. Birtokviszonyok. Nagybirtokok (1000 holdon felül) száma és terjedelme tulajdonosok szerint. Középbirtokok száma és terjedelme. (100—1000 hold) Kis és törpebirtokok átlagos kiterjedése. A község gazdasági jellege a lakosság zömének foglalkozása szerint:

*Egy nagy birtok 1100 kat. hold.
A kis és törpebirtok átlagos kiterjedése
3 kat. hold.*

mező- vagy erdőgazdaság, szőlőművelés, kertészet stb.

5. Művelési rendszer. Van-e nyomásos gazdálkodás. Szervezve van-e a birtokossági tanács?

*Nincs. Vetésforgórendszerrel műve-
lik a földet*

Van-e közös legelő? Hány és mily terjedelmű?

65 kat. hold.

Van-e külön szervezete (legeltetési társulat)?

Nincs.

Van-e legelő-rendtartás?

Nincsen.

Van-e közös erdő? Van-e szervezete?

Nincsen.

Erdőgondnokság székhelye és annak távolsága.

Lékárd 40 km.

Van-e hegyközség, hány és mily terjedelmű, (elnevezésük szerint) és melyik borvidékhez tartozik.

Nincsen.

6. Van-e községi faiskola, mily terjedelmű?

Igen 400 m²-es.

Be van-e ültetve?

Igen.

7. Vizrendező és hasznosító társulat. Annak székhelye. Vannak-e vízhasználatok (malom stb. vagy más ármentesítő intézmények és milyen)?

Az illetékes kultur- vagy folyammérnökség székhelye:

8. Állattenyésztési viszonyok. Állatok száma: a tenyészállatok száma,

uralkodó tenyésztési irány:

Körállatorvos székhelye és annak távolsága.

Kaposszelegyházi Társulat, székhelye Tombóvá

Nincs.

km.

128

ló,

444

szarvasmarha,

483

sertés,

542

juh

Bonyhádi tájfajta.

Döbrökör 13.

km.

Ipar és kereskedelem.

9. A község állandó piaca hol van? (helyben vagy mely községben, milyen távol).

Hova gravitál a község?

Vannak-e a községben vásárok, országos, heti vásárok, hányszor és milyen (kirakó, állatvásár, stb). Kié a vásártartás joga?

Mélték- és hordó-hitelesítő hivatal székhelye:

Hőgyése 7.4 km.

Hőgyén.

Nincsen.

Sekszárd

10. A községbeli kereskedések száma és jellege.

Hitel és pénzügyintézetek száma és alaptökéje (felsorolva).

2 szatóc

Nincsen

Szövetkezetek száma és jellege (névszerint).

1 Hangya-rovetkeset.

Iparosok szakma és foglalkozási ágak szerint.

2 kőműves, 1 ács, 1asztalos, 1 bogdár, 4 kádár, 3 kovács, 1 borbély.

Van-e a községben ipartestület?

Nincs.

11. Gyárak, ipartelepek és azok átlagos nagysága (hajtóerő és munkáslétszám szerint felsorolva).

Nincs.

Az illetékes iparfelügyelőség székhelye és távolsága:

Székesfehérvár 80 km

Ker. munkásbiztosító pénztár székhelye és távolsága:

Sekszárd 40 km.

12. Magánkezelésben álló közművek:

Közvilágítás, jéggyár stb.

Nincs.

13. Bányák száma és jellege.

Állandó bányaüzem nagysága, hajtóerő és munkáslétszám szerint.

Nincs.

14. Háziipar és annak jellege.

Nincs.

V. Községi vagyon és háztartás.

1. A község tulajdonát képező középületek és helyiségek száma.

3 középület, 7 helyiséggel.

Hivatalos célokat szolgáló épületek (jegyzői, orvosi, tanítói lakás: a házak, a lakások és azok lakrészeinek száma).

1 lakás, 2 lakrészrel.

A körjegyzői, körorvosi lakás, a székhely község vagy a községek közös tulajdona-e (csak székhely községben töltendő ki)?

2. A község tulajdonát alkotó ingatlan vagyon

10

kat. hold szántó és rét,

legelő,

kat. hold erdő,

egyéb

45 földadó alá nem eső terület.

Mennyit kezel házilag, haszonbérileg, kishaszonbérletben?

5 kat. hold házilag
5 " " bérletileg

Jegyzők és alkalmazottak földjavadalma (az állások szerint felsorolva). Mily kiterjedésű.

Nincs.

Melyek a lakosság hasznára szolgáló ingatlanok (legelő, erdő, kavics, homokbánya stb.)

Legelő:

Nincs.

Községi közüzemek (a község tulajdonában) világító és vízművek stb.

Nincs.

3. Egyéb vagyon és értékek. Hasznos jogok. Községi takarékpénztár. Községi korcsma stb.

4. A községre kivetett egyenes adók összege:

Földadó 6172 K 50 f. Házaadó 772 K

87 f. Ált. kereseti adó 283 K 50 f. Társulati adó

adó 482 K 50 f. Vagyon- és jöv.

5. Fel nem sorolt más községi és közjöveldelmek.

VI. Mily feladatok megoldása volna a legszükségesebb a községben?

Kapos folyó medrének kotrása.

A község pecsétjének lenyomata:

Kaposschauer

Községi (kör-) jegyző.